

[15.]

De ondergeteekenden stellen voor hunne amendementen op art. 5, n°. 2 der stukken, aldus te lezen:

Art. 5.*Eerste amendement.*

De eerste alinea aldus te lezen:

Gymnasia zijn instellingen voorbereidend tot universitair onderwijs.

Tweede amendement.

De tweede alinea aldus te lezen:

Aan de gymnasia wordt onderwijs gegeven in:

- a. de grieksche taal en letterkunde;
- b. de latijnsche taal en letterkunde;
- c. de nederlandsche taal en letterkunde;
- d. de fransche taal;
- e. de hoogduitsche taal;
- f. de engelsche taal;
- g. de geschiedenis
- h. de beginselen der staathuishoudkunde;
- i. de aardrijkskunde;
- k. de wiskunde;
- l. de natuurkunde;
- m. de scheikunde;
- n. de plantkunde;
- o. de natuurlijke geschiedenis van dieren en delfstoffen;
- p. de gymnastiek;
- q. het teekenen.

Er kan ook onderwijs gegeven worden in:

- r. de hebreuwsche taal;

Derde amendement

De derde alinea vervalt.

JONCKBLOET.

DE BRUYN KOPS.

MOENS.

MESSCHERT VAN VOLLENHOVEN.

[16.]

I.

De ondergeteekende stelt voor:

1°. In art. 6, achter al. 1 te voegen:

„Deze gemeenten ontvangen daarvoor een subsidie uit 's Rijks kas, de helft der kosten niet te boven gaande.”

2°. In art. 8 den aanhef te lezen:

„Aan gemeenten, welke bevolking minder dan twintig duizend zielen bedraagt, kan” enz.

3°. Al. 1 van art. 22 te lezen als volgt:

„Ter tegemoetkoming in de kosten der gymnasia wordt van iederen leerling eene bijdrage gevorderd van hoogstens f 100 'sjaars.”

VAN NAAMEN VAN EEMNES.

II.

De ondergeteekende heeft de eer voor te stellen de navolgende amendementen:

Indien het examenstelsel van het wets-ontwerp behouden blijft:

I. In art. 77, te doen vervallen:

d. de redeneerkunde.

II. In art. 81, te doen vervallen:

g. de geneeskundige politie.

III. Bij art. 82, de verwijzing naar de vakken van art. 81 aan te vullen met:

a. (*Kennis der tractaten*); en

daarbij te doen vervallen:

g. geneeskundige politie.

IV. Bij art. 83, de verwijzing naar de vakken van art. 78 aan te vullen met:

a. wijsbegeerte van het regt;

e. het Nederlandsch burgerlijk regt.

V. In art. 142 te lezen:

„Van examen in de vakken a, b en d van art. 77, zijn vrijgesteld” enz.

Toelichting.

Ad I. Een examen in de *redeneerkunde* zal voor hen die geen bijzondere studie van de wijsbegeerte op eenigzins uitgebreide schaal hebben gemaakt, niet anders zijn dan het opzeggen eener van buiten geleerde les, even pijnlijk voor den student als voor den examiner.

De ondergeteekende meent dat het juridisch examen zelf, bij eenig doórspreken met den student, het bewijs moet leveren of hij gezonde logica gebruikt.

II—IV. Niettegenstaande deze artikelen reeds eenigzins door de Regering zijn gewijzigd, schijnt de aansluiting der zoogenaamde aanvullings-examens nog niet behoorlijk te zijn geregeld.

Zeker zal toch voor het doctoraat in de *Staatswetenschappen*, door een *doctor juris* te verkrijgen, de *kennis der tractaten* niet mogen ontbreken; — evenmin voor het doctoraat in de *regtswetenschap*, verlangd door hem die zich uitsluitend aan de staatswetenschappen wijdde, de *wijsbegeerte van het regt*. Ja, zoo als het ontwerp thans ligt, kan zelfs het doctoraat in de *regtswetenschap* worde verkregen zonder dat in het *Nederlandsch burgerlijk regt* examen zij afgelegd; alleen *beginselen van burgerlijk regt* zijn dan gevorderd.

Tot aanvulling dezer leemte strekken de bovenstaande amendementen, alsmede tot het opheffen voor de beide doctoraten, van het afzonderlijk examen in de *geneeskundige politie*, welk onderwerp toch wel zal moeten aangenomen worden, bij het *administratief regt* zoo als dat in artt. 79 e en 80 b wordt bedoeld, te zijn begrepen.

V. Bij art. 142 ontwerp is waarschijnlijk voorbijgezien dat het examen in art. 77 vermeld, met het tegenwoordige candidaatsexamen in de regten niet geheel gelijk staat.

De *staathuishoudkunde*, bij het ontwerp onder het eerste examen gebragt, behoort tegenwoordig onder de vakken voor het doctoraal. Afgelegd candidaatsexamen tot vrijstelling te doen strekken van het examen in de *staathuishoudkunde*, dat men noodzakelijk blijft achten, heeft dus geen grond.

8 Maart 1876.

DE BRUYN KOPS.

III.

De ondergeteekenden nemen de vrijheid de navolgende amendementen voor te stellen:

Art. 74 te lezen als volgt:

» In iedere faculteit wordt het doctoraat verkregen door het achtereenvolgens afleggen van de examina, bij de volgende artikelen omschreven.»

Art. 112 te doen wegvallen.

In art. 111 tusschen te voegen eene tweede alinea:

» Eenmaal 's jaars wordt mede gelegenheid gegeven tot het afleggen der examina, in dit artikel bedoeld, voor eene bijzondere commissie, door Ons te benoemen.»

Nieuw art. 112:

» Tot het afleggen dezer examina wordt ieder toegelaten, onverschillig hoe en waar hij zijne kennis hebbe verkregen, mits hij in het bezit zij van een der getuigschriften, in artt. 10 en 11 bedoeld.»

C. J. C. H. VAN NISPEN.
DES AMORIE VAN DER HOEVEN.

IV.

De amendementen voorgesteld door wijlen den heer VAN LOON (n°. 10 der stukken) zijn overgenomen door den heer VAN WASSENAER VAN CATWIJK.

[17]

Amendementen op art. 5. (10 Maart)

ALINEA 1.

Amendement Commissie van Rapporteurs, n°. 15.

ALINEA 2.

Amendement van den heer VAN DER KAAJ, n°. 13.

Amendement Commissie van Rapporteurs, n°. 15, wordt ingetrokken en vervangen door de volgende 5 amendementen:

I. *h.* te laten vervallen.

II. *o.* te laten vervallen.

III. *p.* te laten vervallen.

IV. Achter *p.* inlasschen:

q. de gymnastiek, en *r.* in het wets-ontwerp te laten vervallen.

V. Achter *q.* met een nieuwe letter invoegen:

het teekenen.

Door de intrekking van het amendement der Commissie van Rapporteurs vervalt:

het sub-amendement van den heer GRATAMA, n°. 7.

Het amendement van den heer LENTING, in de zitting van den 9den Maart ingediend, is ingetrokken.

Het amendement van den heer TEDING VAN BERKHOUT, n°. 5, is ingetrokken en vervangen door de navolgende zeven amendementen:

I. *c.* te lezen:

de Nederlandsche taal en de stijlleer;

II. *f.* te laten wegvallen;

III. *h.* te laten wegvallen;

IV. *n.* te laten wegvallen;

V. *p.* te laten wegvallen;

VI. tusschen *q* en *r* in te voegen:

de Engelsche taal;

VII. Als derde alinea vóór het tegenwoordige derde, dat dan het vierde wordt, in te voegen:

» Het bijwonen van de lessen, in deze drie laatstgenoemde vakken gegeven, wordt niet verplichtend gesteld.»

ALINEA 3.

Amendement Commissie van Rapporteurs, n°. 15.

[18]

I.

De ondergeteekende wensch uit zijn voorgesteld amendement op art. 10, sub n°. 12 der Bijlagen, uit de 4de zinsnede *weg te laten* de woorden:

» en *bijzondere inrigtingen*».

J. L. DE JONGE.

II.

De ondergeteekenden hebben de eer de volgende amendementen voor te stellen:

1. Op het eerste lid van art. 43: » De jaarwedde der hoogleeraren bedraagt minstens f 3000. Na vijfjarige dienst wordt zij op f 4000, na tienjarige dienst op f 5000 gebracht.»

2. Art. 54 te lezen als volgt:

» Tot het volgen der lessen aan de universiteit wordt evorderd inschrijving bij den rector-magnificus. Deze inschrijving geschiedt kosteloos.»

3. Art. 55 te lezen als volgt:

» De collegiegelden voor de lessen, waartoe iedere hoogleeraar uit kracht van zijn beroep is gehouden, bedragen f 15 voor een collegie van tweemaal 's weeks en f 30 voor een collegie van meer dan tweemaal 's weeks. Voor buitengewone collegien en afzonderlijke, aan een of meer studenten in het bijzonder te geven lessen (*privatissima*) staat het elken hoogleeraar vrij zoodanige schikkingen te maken als hij zal goedvinden. De wijze en tijd van de betaling der collegiegelden worden door de faculteiten of den senaat bepaald.

» De toegang tot de inrigtingen en verzamelingen der universiteiten wordt aan alle bij haar ingeschreven studenten kosteloos verleend.»

4. Art. 56 te lezen als volgt:

» De lectoren en privaat-docenten mogen voor de bijwoning hunner openbare lessen niet meer vorderen dan het bedrag der collegiegelden in het vorig artikel vermeld. Ten aanzien van *privatissima* staat het hun vrij zoodanige schikkingen te maken als zij zullen goedvinden.»

5. Art. 57 te doen vervallen.

6. Uit art. 136 het eerste lid te doen vervallen.

DES AMORIE VAN DER HOEVEN.

HAFFMANS.

III.

Ter vervanging van de door hen voorgestelde amendementen, gedrukt in n°. 16 (van 18) onder III, hebben de ondergeteekende de eer voor te stellen:

Art. 74 te lezen als volgt:

» In iedere faculteit wordt het doctoraat verkregen door het achtereenvolgens afleggen van de examina, bij de volgende artikelen omschreven.»

Art. 112 te doen wegvallen.

In art. 111 tusschen te voegen eene *tweede* alinea:

» Eenmaal 's jaars wordt mede gelegenheid gegeven tot het afleggen der examina, in dit artikel bedoeld, voor eene bijzondere commissie, door Ons te benoemen.»

De tweede alinea van art. 113 te lezen als volgt:

» Voor het afleggen van elk examen aan de universiteit, of voor de commissie door Ons ingevolge art. 111 te benoemen, wordt eene som van f 50 betaald.»

C. J. C. H. VAN NISPEN.

DES AMORIE VAN DER HOEVEN.